

Obadja

Dom over Edom
for svik mot sin bror Israel

Israel vs. Edom

Jakob vs. Esau (1. Mos 25-27)

Edomittene lot ikke Israel dra gjennom landet deres (4. Mos 20:14-21)

Saul angriper og vinner over Edom
(1. Sam 14:47)

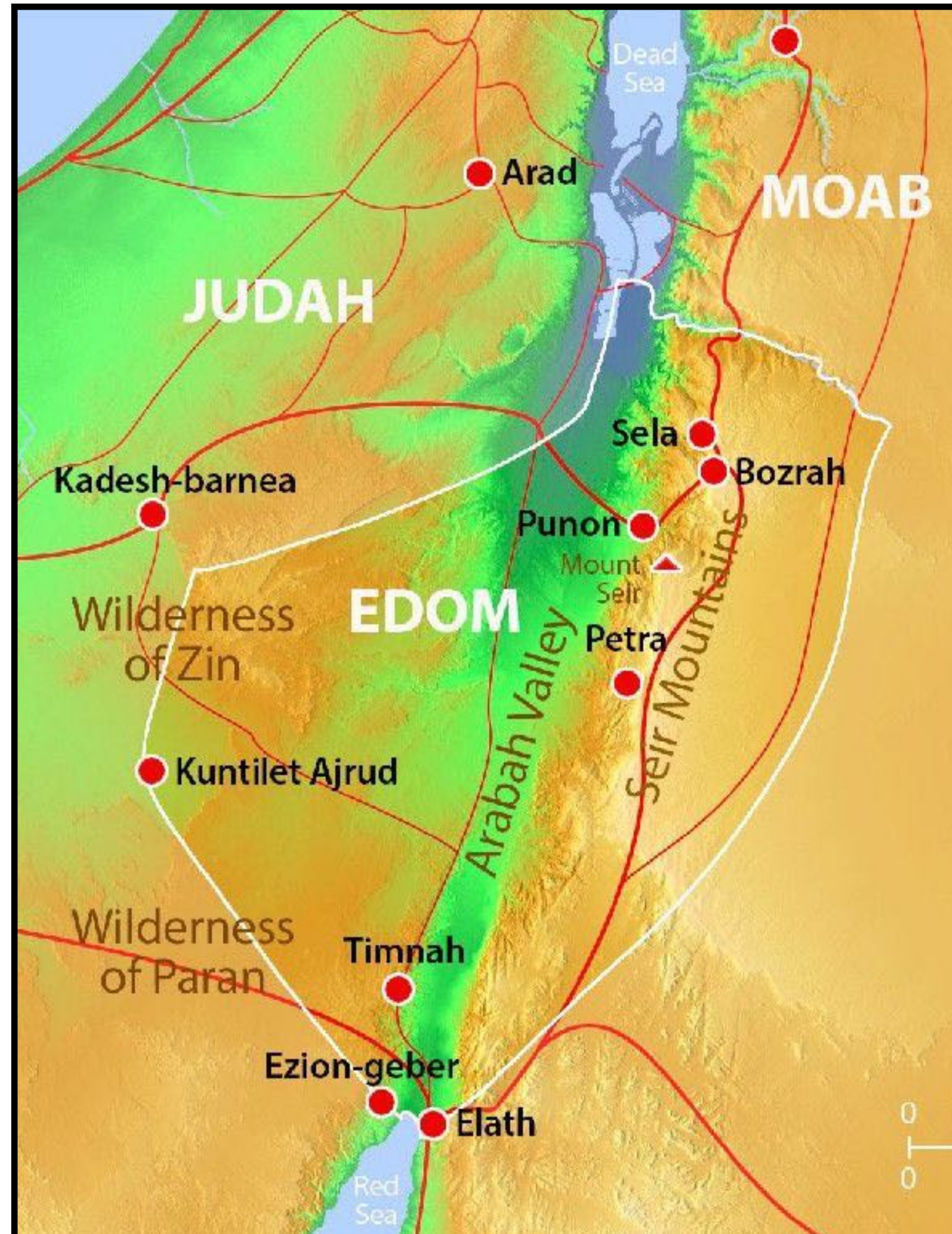
David legger Edom under seg
(2. Sam 8:11-14)

Edom løsrev seg fra Juda under Joram
(853-842 f.Kr., 2 Kong 8:20-22)

Amasja (796-767 f.Kr.) tok tilbake Edom
og tok hovedstaden Sela (2 Kong 14:7)

Edom slo Juda under Ahas (732-716 f.Kr.) og
tok krigsfanger (2 Krøn. 28:17)

Geografi

Petra

- 'Sela' var trolig hovedstaden, og betyr 'fjell' på hebraisk (v. 3). Dette ble oversatt 'petra' i LXX.
- Dagens Petra er yngre og var nabateernes hovedstad senere. Ligger 50 km sør for Sela.
- Petra er likevel et bilde på Edoms naturlige festninger.
- Tema: Fjell (8x): Esaus fjell vs. Sion.

Datering av Obadja

800-tallet:

- Obadja står sammen med de eldste profetbøkene. Ob 11-14 refererer til kamper mellom Juda og Edom under Joram (853-842).
 - ▶ Men er rekkefølgen kronologisk? “Tolvprofetsboken” har samme struktur som de tre største profetene: Dom - nasjoner - frelse.
 - ▶ Obadja burde da stått først, som eneste profet på 800-tallet.
 - ▶ Og på 700-tallet er det vanskelig å finne hendelser som passer med v. 11-14.

500-tallet:

- Ødeleggelsen av Jerusalem i 586 er den tydeligste hendelsen hvor Juda ble angrepet og hvor det er tegn på at edomittene var involvert.
 - ▶ Sal 137,7: HERRE, husk Jerusalems dag da Edoms sønner sa: «Riv ned! Riv ned til grunnen!»
 - ▶ 3 Esra 4,45: “Også du har gitt løfte om å bygge opp igjen templet som edomittene satte fyr på den gang kaldeerne la Judea øde.”
- Obadja står trolig etter Amos pga verbal link fra Amos 9:12, og også etter Joel (som det er flere likheter med), for å utdype Edom-tematikken.

Tidligere domsord mot Edom

700-tallet:

- Amos 1: Skal dømmes fordi de jaget brødrene sine med sverd, viste ingen barmhjertighet, holdt alltid fast på sin harme. (Oppfylt 711 f.Kr.)
- Jes 34: Edom representerer «anti-Israel» og dermed alle nasjoners motstand mot det Gud gjør i verden. Symboliserer universell dom.
- Jes 63,1-6: Dom over Edom representerer Guds dom over alle folkeslag, for å løse ut Guds folk.
- Joel 3,24 (?): Skal bli til en øde ørken pga vold mot Juda og fordi de spilte uskyldig blod i sine land.

Jer 49:7-22 (627-582): Dommen kommer

500-tallet (samme anklager som Obadja):

- Esek 25,12-14: Skal dømmes fordi de hevnet seg på Juda
- Esek 35: Skal dømmes fordi de overga Israel til sverdet pga gammelt fiendskap (v. 5), de ville ta Israel og Judas områder (v. 10), og fordi de gledet seg over Israels ødeleggelse (v. 15).
- Klag 4,21-22: Edom kan fryde og glede seg nå, men straffen vil nå dem også.

Tidligere domsord mot Edom

700-tallet:

- ~~Amos 1: Skal dømmes fordi de jaget brødrene sine med sverd, viste ingen barmhjertighet, holdt alltid fast på sin harme. (Oppfylt 711 f.Kr.)~~
- ~~Jes 34: Edom representerer «anti-Israel» og dermed alle nasjoners motstand mot det Gud gjør i verden. Symboliserer universell dom.~~
- ~~Jes 63,1-6: Dom over Edom representerer Guds dom over alle folkeslag, for å løse ut Guds folk.~~
- Joel 3,24 (?): Skal bli til en øde ørken pga vold mot Juda og fordi de spilte uskyldig blod i sine land.

Jer 49:7-22 (627-582): Dommen kommer

500-tallet (samme anklager som Obadja):

- Esek 25,12-14: Skal dømmes fordi de hevnet seg på Juda
- Esek 35: Skal dømmes fordi de overga Israel til sverdet pga gammelt fiendskap (v. 5), de ville ta Israel og Judas områder (v. 10), og fordi de gledet seg over Israels ødeleggelse (v. 15).
- Klag 4,21-22: Edom kan fryde og glede seg nå, men straffen vil nå dem også.

Jer 49:7-22

7 Så sier HERREN over hærskaene: Finnes det ingen visdom lenger i Teman? Har rådene fra de forstandige gått tapt? Har visdommen deres råtnet? 8 Flykt, snu om! Bo i dypet, dere som bor i Dedan. For jeg lar Esaus ulykke komme over ham, tiden da jeg krever ham til regnskap. 9 Om drueplukkere kommer til deg, lar de ingen etterhøst bli igjen. Om tyver kommer om natten, ødelegger de hva de vil. 10 For jeg kler av Esau og avslører skjulestedene hans så han ikke kan gjemme seg. Herjet blir barna hans, brødre og naboer, det er ute med dem. 11 Bare forlat dine farløse barn, jeg skal holde dem i live, og enkene dine kan stole på meg. 12 For så sier HERREN: Se, de som ikke fortjener det, må drikke av begeret. Og så skulle du slippe straff? Nei, du skal ikke slippe, du skal drikke! 13 For jeg har sverget ved meg selv, sier HERREN: Bosra skal bli til ødemark og til spott, til ruin og til forbannelse. Alle byene der skal ligge i ruiner for alltid. 14 Et budskap har jeg hørt fra HERREN, en budbærer er sendt til folkeslagene: «Samle dere og gå mot byen, reis dere til krig!» 15 Se, jeg gjør deg liten blant folkene, foraktet blant menneskene. 16 Skrekken du spredte, og ditt hovmodige hjerte har forført deg, du som bor i fjellkløfter og holder til oppe på høydene. Men om du legger reiret ditt høyt som ørnen, skal jeg styrte deg ned derfra, sier HERREN.

Obadja

1 Så sier HERREN Gud om Edom: Et budskap har vi hørt fra HERREN, en budbærer er sendt til folkeslagene: «Opp! Vi går til krig mot Edom!» 2 Se, jeg gjør deg liten blant folkene, dypt foraktet skal du være. 3 Ditt hovmodige hjerte har forført deg, du som bor i fjellkløfter og holder til høyt der oppe. Du sier i ditt hjerte: «Hvem kan styrte meg til jorden?» 4 Om du stiger høyt som ørnen, om du legger reiret ditt blant stjerner, skal jeg styrte deg ned derfra, sier HERREN. 5 Om tyver kom til deg, om røvere kom om natten – det er ute med deg! – da tok de vel bare det de trengte. Om drueplukkere kom til deg, da lot de vel etterhøsten bli igjen. 6 Men Esau blir gjennomsokt, hans skjulte skatter letes opp. 7 Alle du var i pakt med, driver deg av sted mot grensen. Alle du hadde fred med, sviker deg og seirer over deg. De som delte brød med deg, setter feller for deg: «Det finnes ikke forstand i ham.» 8 Den dagen, sier HERREN, skal jeg utslette de vise i Edom og klokskapen på Esaus fjell.

16 Som dere drakk på mitt hellige fjell, skal alle folkeslag alltid drikke, drikke og svelge og bli som om de aldri hadde vært til.

Jer 49:7-22

7 Så sier HERREN over hærskaene: Finnes det ingen visdom lenger i Teman? Har rådene fra de forstandige gått tapt? Har visdommen deres råtnet? 8 Flykt, snu om! Bo i dypet, dere som bor i Dedan. For jeg lar Esaus ulykke komme over ham, tiden da jeg krever ham til regnskap. 9 Om drueplukkere kommer til deg, lar de ingen etterhøst bli igjen. Om tyver kommer om natten, ødelegger de hva de vil. 10 For jeg kler av Esau og avslører skjulestedene hans så han ikke kan gjemme seg. Herjet blir barna hans, brødre og naboer, det er ute med dem. 11 Bare forlat dine farløse barn, jeg skal holde dem i live, og enkene dine kan stole på meg. 12 For så sier HERREN: Se, de som ikke fortjener det, må drikke av begeret. Og så skulle du slippe straff? Nei, du skal ikke slippe, du skal drikke! 13 For jeg har sverget ved meg selv, sier HERREN: Bosra skal bli til ødemark og til spott, til ruin og til forbannelse. Alle byene der skal ligge i ruiner for alltid. 14 Et budskap har jeg hørt fra HERREN, en budbærer er sendt til folkeslagene: «Samle dere og gå mot byen, reis dere til krig!» 15 Se, jeg gjør deg liten blant folkene, foraktet blant menneskene. 16 Skrekken du spredte, og ditt hovmodige hjerte har forført deg, du som bor i fjellkløfter og holder til oppe på høydene. Men om du legger reiret ditt høyt som ørnen, skal jeg styrte deg ned derfra, sier HERREN.

Obadja

1 Så sier HERREN Gud om Edom: Et budskap har vi hørt fra HERREN, en budbærer er sendt til folkeslagene: «Opp! Vi går til krig mot Edom!» 2 Se, jeg gjør deg liten blant folkene, dypt foraktet skal du være. 3 Ditt hovmodige hjerte har forført deg, du som bor i fjellkløfter og holder til høyt der oppe. Du sier i ditt hjerte: «Hvem kan styrte meg til jorden?» 4 Om du stiger høyt som ørnen, om du legger reiret ditt blant stjerner, skal jeg styrte deg ned derfra, sier HERREN. 5 Om tyver kom til deg, om røvere kom om natten – det er ute med deg! – da tok de vel bare det de trengte. Om drueplukkere kom til deg, da lot de vel etterhøsten bli igjen. 6 Men Esau blir gjennomsøkt, hans skjulte skatter letes opp. 7 Alle du var i pakt med, driver deg av sted mot grensen. Alle du hadde fred med, sviker deg og seirer over deg. De som delte brød med deg, setter feller for deg: «Det finnes ikke forstand i ham.» 8 Den dagen, sier HERREN, skal jeg utslette de vise i Edom og klokskapen på Esaus fjell.

16 Som dere drakk på mitt hellige fjell, skal alle folkeslag alltid drikke, drikke og svelge og bli som om de aldri hadde vært til.

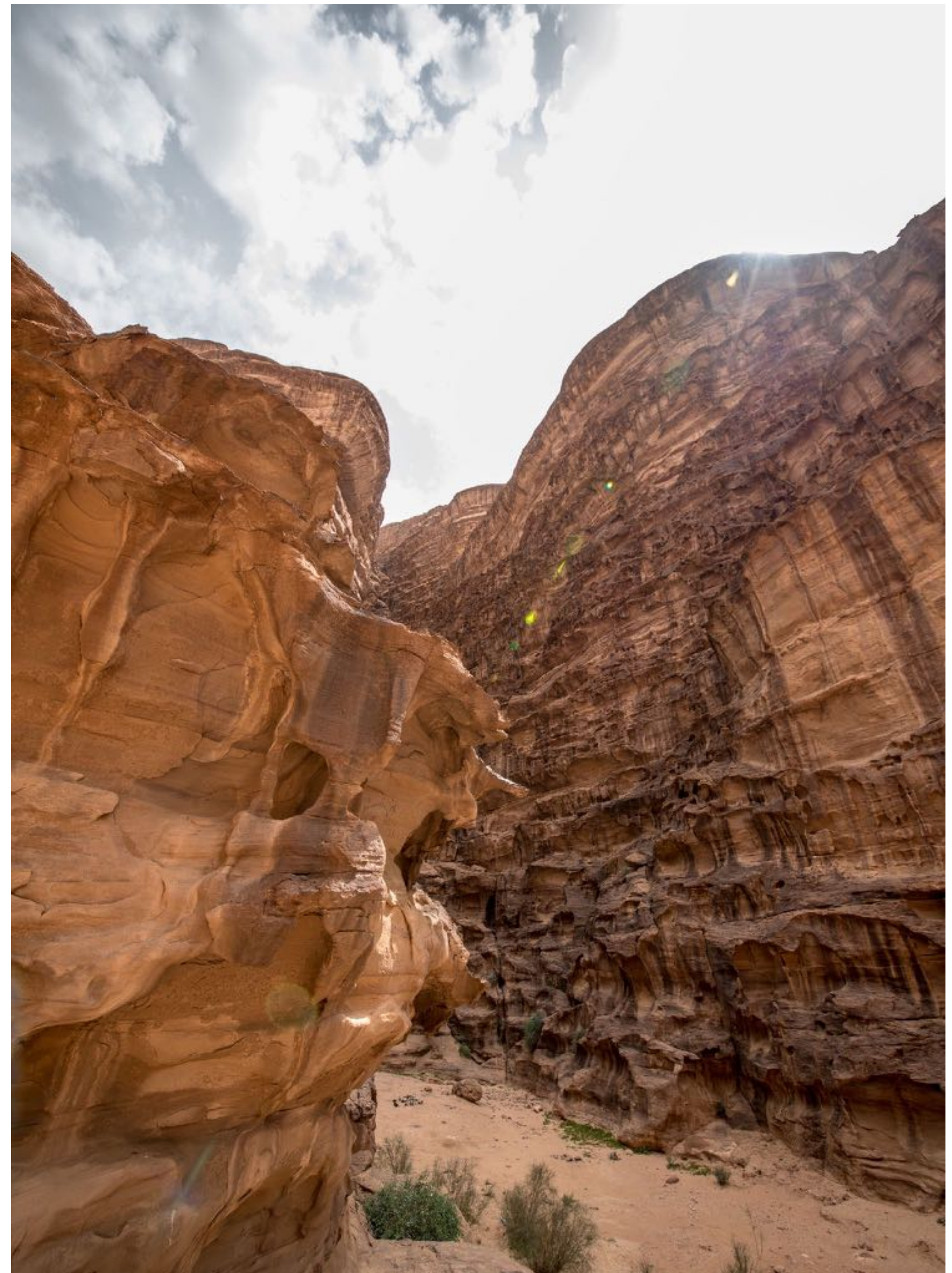
Obadja henter trolig opp igjen Jeremias profeti:
Folkeslagene skal gå til krig mot Edom og oppfylle de siste profetordene mot dem.

Reversering nr. 1: Fra høyt til lavt (v. 4). De stolte vil bli ydmyket.

Reversering nr. 2: De vil bli sveket av sine allierte, slik de selv har sveket Juda. (v. 7)

Hvorfor skal Edom dømmes? (v. 9-10)

- Pga drap og vold mot sin bror Jakob
- Jakob = hele Israel og henviser trolig tilbake til alt tidligere fiendskap, ikke bare mot Juda i 586.

Joel

1:15 Å, for en dag! Ja, nær er HERRENS dag, den kommer med vold fra Den veldige.

2:1 For HERRENS dag kommer, den er nær

3:5 For på Sion-fjellet og i Jerusalem skal det finnes redning, som HERREN har sagt.

3:9 Gjør dere meg noe ondt, skal jeg straks la det komme over deres eget hode

3:12 (Jeg) lar det dere har gjort, komme over deres eget hode.

3:22 Da skal dere kjenne at jeg er HERREN deres Gud som bor på Sion, mitt hellige fjell. Jerusalem skal være et hellig sted, der skal fremmede aldri mer komme inn.

3:24 Edom (skal bli) til en øde ørken på grunn av voldsverket mot judeerne.

Obadja

10 På grunn av drap og vold mot din bror Jakob skal du dekkes av skam. Du skal utryddes for alltid.

15 For HERRENS dag er nær over alle folkeslag. Slik du har gjort, skal det gjøres mot deg. Dine gjerninger kommer tilbake over ditt eget hode.

17 Men på Sion-fjellet skal det finnes redning. Det skal være hellig.

Obadja 12-14

1. Se ikke på din bror med fryd på hans skjebnedag!
2. Gled deg ikke over judeerne den dagen de går til grunne!
3. Vær ikke stor i munnen den dagen de er i nød!
4. Gå ikke inn gjennom mitt folks port på deres ulykkesdag!
5. Se ikke med glede, du også, på det onde som rammet dem på ulykkesdagen!
6. Grip ikke etter rikdommen deres på ulykkesdagen!
7. Still deg ikke i veikryssene for å hugge ned flyktningene!
8. Utlever ikke de overlevende på nødens dag!

Vers 15 —> universelt

- Edom skal dømmes fordi Herrens dag kommer over alle nasjoner. En forsmak og et bilde på at hele verden skal dømmes.
- 3. reversering: Lønnes for sine egne gjerninger
- Edom representerer alle nasjoner (som i Amos 9:12, Jes 34 og Jes 63) fordi:
 1. Edom stod nærmest Israel av alle folkeslagene
 2. Samme konsonanter i Edom og Adam (menneskeheten). Dette “ordspillet” er tydelig i Amos 9:12 LXX som siteres i Apg 15.

Hva skjedde med Edom?

- Tatt av Babylon i 553 f.Kr.
- Nabateerne tok over området deres og presset dem inn i sørlige Juda, som ble kalt Idumea på gresk (1 Makk 4:29).
- Makkabeerne erobret Edom ca. år 163 f.Kr.
- Ble tvangskonvertert til jødedommen i år 125 f.Kr. og ble en del av Judea.
- Senere ble edomittene opptatt i de andre folkegruppene, og omtales ikke lenger som noe eget folkeslag. Navnet på området levde imidlertid videre en stund under sitt greske navn Idumea.

Vers 16-18

- 4. reversering: Jakobs hus skal drive ut dem som drev dem ut (v. 17).
- Det skal finnes redning, men ikke for en eneste edomitt?
 - ▶ Historisk: Innlemmet i Judea på 100-tallet f.Kr. og det kommer noen fra Idumea for å møte Jesus i Mark 3:8.
 - ▶ Messiansk: Guds folk skal være med på Guds fullstendige dom over verden (Matt 19:28, 1 Kor 6:2), her representert ved Edom.

Alle nasjoner skal gå under, bare Guds folk skal bestå – men Guds folk skal bestå av alle nasjoner.

Vers 19-20

Negev ("sør"): Judaørkenen, vest for Edom.

Lavlandet: Vest, mellom Jerusalem og Filistia

Efraim/Samaria: Det tidligere nordriket

Gilead: Øst

Israel fikk kontroll over disse områdene på 100-tallet f.Kr.

Israelitter i eksil etter 722 og judeere i eksil etter 586 skal komme tilbake og få igjen områdene sine. (Sefarad: trolig Saparda i Media)

Betydning: Hele Israel vil bli gjenopprettet og utvide grensene.

Men skal vi tolke det historisk når nordriket aldri kom tilbake, og f.eks. Amos 9:11-12 tolkes messiansk i Apg 15? Og er ikke budskapet blitt mer universelt fra vers 15?

Vers 21

- “De som er fridd ut” (NO11), “utfriere” (BGO), “redningsmenn” (NB88, LXX).
- Guds utfriddede folk som går opp på Herrens tempelberg (Jes 2) og som utfrir andre?
- Utfri og dømme: Frelse og dom som to sider av samme sak.
- Det endelige målet: “Riket skal tilhøre Herren.” Guds rike kom for alvor da Jesus kom, og disse fysiske landområdene peker fram mot at hele jorda en dag skal tilhøre Gud.
- Åp 11,15: «Herredømmet i verden tilhører nå vår Herre og hans Salvede, og han skal være konge i all evighet.»

Obadja, Jesus og oss

Israel vs. Edom → “oppfylt” med Jesus vs. Herodes

Google: “History's worst traitors?” Judas

Guds fiender, representert ved Edom, stopper aldri å angripe og svike hans folk. Obadja minner oss på at Gud ser det, han har kontroll og han vil dømme det. Han er på tronen, og riket skal tilhøre Herren.

2 Tess 1:6-8: For dette er rettferdig i Guds øyne: Når noen voldere dere trengsler, skal han gjengjelde med trengsler, og dere som møter trengsler, skal han gi lindring sammen med oss. Slik blir det når Herren Jesus åpenbarer seg fra himmelen sammen med sine mektige engler i flammende ild og straffer dem som ikke kjenner Gud, og dem som ikke er lydige mot vår Herre Jesu evangelium.

Jesus ser og bryr seg om hva som skjer med oss, hans kropp, nå. (Apg 9:4-5)